

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ВІДДІЛ**

**НОВІТНІ ПЕДАГОГІЧНІ ПІДХОДИ ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНСЬКОМУ
ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ**

**ТЕЗИ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
УНІВЕРСИТЕТУ**

(27–28 листопада 2024 року)

Харків 2024

Редакційна колегія:

Соломніков І. В. (відп. редактор), Індик Н. В.,

Семенцова О. В., Дудін О. А.,

Куценко М. Ю., Змій С. О., Рукавішников П. В., Харламова О. М.

СЕКЦІЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ

*Канд. наук із фізичного виховання і спорту,
доцент, завідувач кафедри фізичного
виховання та спорту*

Т. В. Шепеленко

Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ЗДОБУВАЧІВ ДРУГОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Мета фізичного виховання – формування різних компетенцій. Для багатьох напрямів освіти загальнокультурна компетенція звучить саме так: «мати здатність використовувати методи і засоби фізичної культури для забезпечення повноцінної соціальної діяльності».

Будь-яка професійна діяльність потребує сформованості у фахівців здоров'язбережувальної компетентності, яку можна розглядати як одну зі складових професійної компетентності [2, с. 211]. Фахівець будь-якого профілю сьогодні має використовувати здоров'язбережувальні технології в повсякденному житті. Багато українських науковців (Т. Бойченко, О. Ващенко, Д. Воронін та ін.) присвятили та присвячують свої дослідження визначенню сутності здоров'язбережувальної компетентності, усвідомленню й розкриттю її впливу на якість життя і розвиток особистості. Також вони вважають здоров'язбережувальну компетенцію однією з базових компетентностей, що мають бути сформовані в людині. Воронін Д. Є. трактує здоров'язбережувальну компетентність як «інтегральну, динамічну рису особистості, що виявляється у здатності організувати здоровий спосіб життя й регулювати здоров'язбережувальну діяльність; адекватно оцінювати свою поведінку, а також вчинки й погляди навколишніх; зберігати і реалізовувати власні здоров'язбережувальні позиції в різних, зокрема несприятливих, умовах, виходячи з особисто усвідомлених і засвоєних норм і принципів, а не за рахунок зовнішніх сил; протистояти негативному натиску, протидіяти впливам,

що суперечать внутрішнім настановам, поглядам і переконанням, активно їх перетворювати, самостійно ухвалювати моральні рішення» [1, с. 524].

З усього сказаного вище можна дійти висновку, що процес формування цієї компетенції у здобувачів вищої освіти передбачає вдосконалення змісту, методів і засобів навчання та форм організації навчальної діяльності та має бути доповнено навчальним матеріалом. Аналізуючи специфічні особливості викладання фізичної культури в розвинутих європейських країнах (тобто різницю в цілях фізичного виховання, а саме, на відміну від розвитку основних фізичних якостей, метою цієї дисципліни у закладах вищої освіти Європи є набуття знань, умінь і навичок здорового образу життя свого, своєї сім'ї, потомства), можна побачити, що програма дисципліни насичена теоретичним лекційним матеріалом, закріпленням на семінарських групових заняттях.

У 2023-2024 навчальному році, спираючись на досвід європейських країн, в Українському державному університеті залізничного транспорту була впроваджена нова дисципліна «Здоров'язберігаючі технології та сучасні інновації фізичної культури, спорту і рекреації» для здобувачів другого рівня вищої освіти навчально-наукового центру гуманітарної освіти. Зміст дисципліни передбачає лекційні заняття, групові семінарські заняття, заняття практичні в основному здійснювані в самостійному режимі з використанням і застосуванням набутих знань під час лекцій і семінарів. Освітній вектор спрямований не на розвиток основних фізичних якостей здобувача освіти, а навчання його умінню організовувати, створювати здоров'язберезувальну, здоров'ятворчу атмосферу у професійній діяльності, своєму особистому житті, що по суті є культурою фізичною. Керуючись викладеною вище концепцією та усвідомлюючи, що дієвість будь-якого процесу залежить не тільки від використовуваних засобів, але і методичних особливостей їх застосування, було розроблено методичне забезпечення семінарських занять, а саме інноваційне активне навчання.

Сучасна інтелігентна людина повинна не тільки бути організатором здоров'язбережувального клімату у своєму професійному середовищі, але й активно наслідувати природовідповідність своєї особистості та сім'ї.

1. Леонов О. Основні компоненти позанавчальної фізкультурно-оздоровчої роботи зі студентами. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. 2009. Вип. 13. Т. 2. С. 523 – 531.

2. Ругаль Є. О., Дубинська О. Я. Сутність і структура здоров'язбережувальної компетенції студентів економічних спеціальностей. *Сучасні проблеми фізичного виховання і спорту різних груп населення* : матеріали XXI Міжнар. наук.-практ. конф молодих вчених (м. Суми, 27 – 28 жовт. 2021 р.). Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2021. Т. 1. С. 210–215.

Викладач кафедри фізичного виховання та спорту Ю. В. Ржавська

Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАНЯТЬ ІЗ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ» У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Фізична культура в закладах вищої освіти подана як навчальна дисципліна і найважливіший компонент цілісного розвитку особистості. Свої освітні та розвивальні функції вона проявляє в цілеспрямованому педагогічному процесі фізичного виховання [2, с. 120].

Інноваційний підхід у фізичному вихованні – це процес навчання і виховання, що проектує і стимулює появу нового типу діяльності. В інноваційній освіті комплексно використовують сучасні форми, засоби та методи навчання, що дає змогу забезпечити найбільш творчий і продуктивний характер навчальної діяльності. У процесі такої освіти навчальний процес побудовано як діалог, під час якого викладач стає не тільки організатором і керівником, але й співучасником навчального процесу.

Інноваційний підхід до фізичного виховання здобувачів вищої освіти першого рівня навчання включає різні форми і види навчання: здоров'язбережувальні технології, спортивно-орієнтовані технології, метод диференційованої фізкультурної освіти, інтерактивне навчання, інформаційно-комунікативні технології.